

Jezik deteta od oko 6 meseci

Nešto o jeziku vašeg deteta od 6 meseci

- Vaše dete ima mnogo toga da otkrije u svetu! Vidite u šta dete gleda i recite mu kako se to zove. Zajedno otkrijte sve uzbudljivo, i veliko i malo!
- Dete već sada razgovara s vama koristeći grimase, zvukove i pokrete. Uskoro će dete da počne i da guguće zvukove koje liče na reči.
- Vaše dete počinje vremenom da razume izraze kao što su vidi i reči kao što su mama i tata.
- Vaše dete voli da razgovara s vama, igra se i prati jednostavne igre s pokretima i brojalice.

Razgovarajte o svemu

Razgovarajte sa svojim detetom o svemu šta se dešava i šta zaokuplja pažnju vašeg deteta. Razgovarajte o hrani, odeći, o tome šta vidite i šta dete radi. Aktivno slušajte dete, kako bi dete dobilo želju da nastavi razgovor. Dajte mu dovoljno vremena!

Varirajte i ponavljajte

Ponovite glasove deteta, pogađajte šta oni znače i izrazite to rečima. Sačekajte da dete odgovori zvukovima ili pokretima pre nego što nastavite. Dete se već sada uči da se smenjuje ko kad govori i da razume vezu između reči i predmeta.

Igrajte se sa jezikom

Pevajte pesmice, koristite rime i brojalice i igrajte se igre s pesmicama. Koristite prste na rukama i nogama, pištite i brundajte i šalite se! Iz vaše biblioteke možete da pozajmite kući knjige, pesme i muziku.

Razgovor i čitanje zajedno

Kada dete može da prati vaš pogled i na šta pokazujete prstom, slikovnice bez teksta postaju uzbudljivo poznanstvo. Pokazujte i pričajte o slikama. Obratite pažnju na to šta interesuje vaše dete. U početku je interes kratkotrajan, ali vremenom sposobnost deteta da se fokusira raste.

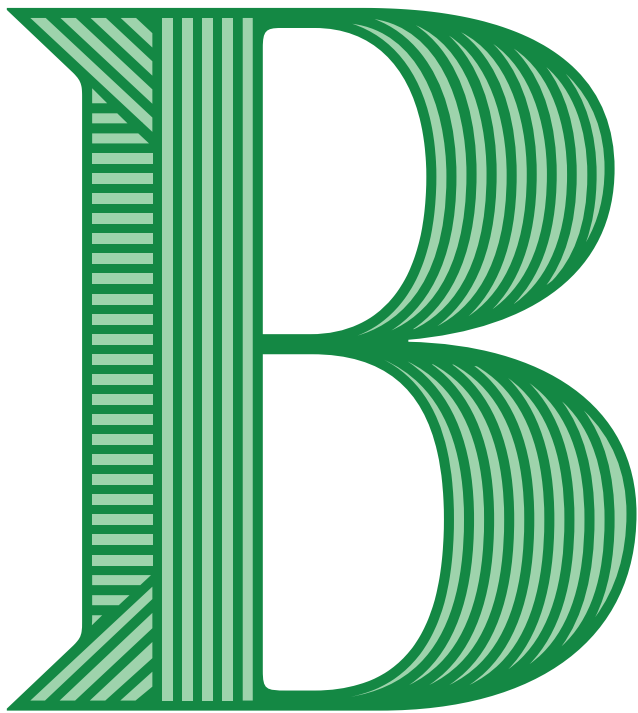
Govorite na svom maternjem jeziku

Razgovarajte, pevajte i čitajte na svom maternjem jeziku. Većina dece na svetu žive u višezličnoj okolini i odrastanje sa više od jednog jezika je samo prednost.

Saznajte više

- Pročitajte više o projektu „Početi s knjigama“ (Bokstart) ovde: www.bokstart.se
- Ako ste zabrinuti za jezički razvoj vašeg deteta, obratite se dečjem dispanzeru. Možete takođe da razgovarate o jezičkom razvoju vašeg deteta s osobljem u obdaništu.

Vlada je dala zadatak Savetu za kulturu da promovise čitanje i stimuliše jezički razvoj dece. Projekat „Početi s knjigama“ je nacionalna inicijativa okrenuta roditeljima i odraslima u dečjem okruženju.

Jezik deteta od oko godinu dana

Nešto o jeziku vašeg deteta od godinu dana

- Dete koristi gestove i zvukove da vam nešto ispriča.
- Prve reči se rade onome šta se dešava ovde i sada, kao lopta, meda i vidi.
- Vaše dete razume više reči nego što može da izrazi, ali mu je potrebna vaša pomoć da tumači i da komentariše.

Pratite interes deteta

Možete da koristite sve što vidite i radite u svakodnevnom životu da bi razvili jezik deteta. Izrazite rečima ono na šta dete trenutno obraća pažnju. Kada dete kaže ma i pokaže na macu, možete da kažete: Da, to je maca. Sviđa li ti se maca? Ne zaboravite da sačekate detetov odgovor.

Budite pažljivi i slušajte

Kada dajete detetu punu pažnju i pažljivo ga slušate, dete će da oseća da mislite da je poruka važna, bez obzira da li dete kaže reč, pokazuje ili vam na drugi način nešto prenosi. Iz vaših odgovora dete se uči da se u razgovoru smenjuje ko kad govori.

Igrajte se s jezikom

Pevajte pesmice, koristite rime i brojalice i igrajte se igre s pesmicama. Koristite prste na rukama i nogama, pištite i brundajte i šalite se!

Izmislite i ispričajte

Ispričajte šta detetov meda radi ili gde ide autobus napolju. Pričajte o slikama sa rodbinom i prijateljima. Dete treba da čuje nove reči više puta, u različitim kontekstima.

Čitajte jednostavne slikovnice

Sada možete da počnete da koristite slikovnice. U početku gledate slike i pokazujete zajedno. Prvo je jednostavnije kada sami pričate, ali vremenom dete može da čuje tekst u knjizi. U vašoj biblioteci možete da dobijete savete koje knjige da pozajmite.

Govorite na svom maternjem jeziku

Razgovarajte, pevajte i čitajte na svom maternjem jeziku. Većina dece na svetu žive u višejezičnoj okolini i odrastanje sa više od jednog jezika je samo prednost.

Saznajte više

- Pročitajte više o projektu „Početi s knjigama“ (Bokstart) ovde: www.bokstart.se
- Ako ste zabrinuti za jezički razvoj vašeg deteta, obratite se dečjem dispanzeru. Možete takođe da razgovarate o jezičkom razvoju vašeg deteta s osobljem u obdaništu.

Vlada je dala zadatak Savetu za kulturu da promovise čitanje i stimuliše jezički razvoj dece. Projekat „Početi s knjigama“ je nacionalna inicijativa okrenuta roditeljima i odraslima u dečjem okruženju.

Jezik deteta od oko 18 meseci

Nešto o jeziku vašeg deteta od 18 meseci

- Mnoga deca u ovom uzrastu razumeju oko 200 svakodnevnih reči.
- Dete koristi neke reči, ali reči mogu da znače različite stvari u različitim kontekstima.
- Neka deca počinju da sastavljaju reči, na primer mama auto ili tata tamo.

Razgovarajte mnogo jedni s drugima

Govorite šta radite u različitim situacijama. Ispričajte detetu šta se dešava i kažete kako se zove ono šta radite. Pažljivo slušajte šta dete voli i misli. Dajte svom detetu dosta vremena.

Potvrđujte i razvijajte to što dete kaže

Kada koristite detetove vlastite reči i dodajete nove, pomažete detetu da razvije svoj jezik. Dete često koristi svoje reči. Ne ispravljajte dete već sami koristite prave reči pa će dete da čuje kako to treba da zvuči.

Povežite sa detetovim svetom

Lakše je da se nauče nove stvari ako ih povežete sa nečim što dete već poznaje. Ako vidite sliku pantalona, možete da pokažete na detetove vlastite pantalone i da kažete: I ti imaš pantalone, baš kao i dete u knjizi.

Razgovor i čitanje zajedno

Dete sada uživa u mnogo različitih knjiga o kojima možete zajedno da razgovarate. Postavljajte otvorena pitanja o tome šta se dešava u knjigama i povežite s iskustvima deteta: Šta ti misliš...? Sećaš li se...?

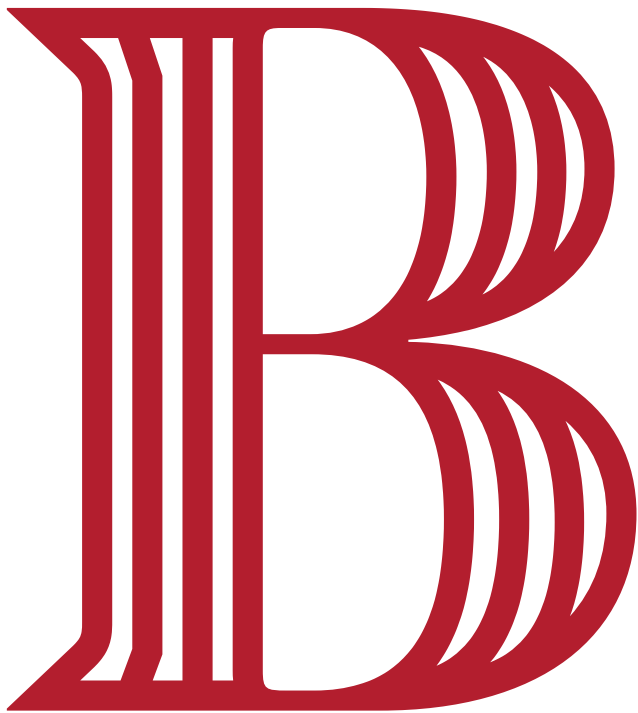
Govorite na svom maternjem jeziku

Razgovarajte, pevajte i čitajte na svom maternjem jeziku. Većina dece na svetu žive u višejezičnoj okolini i odrastanje sa više od jednog jezika je samo prednost.

Saznajte više

- Pročitajte više o projektu „Početi s knjigama“ (Bokstart) ovde: www.bokstart.se
- Ako ste zabrinuti za jezički razvoj vašeg deteta, obratite se dečjem dispanzeru. Možete takođe da razgovarate o jezičkom razvoju vašeg deteta s osobljem u obdaništu.

Vlada je dala zadatak Savetu za kulturu da promovise čitanje i stimuliše jezički razvoj dece. Projekat „Početi s knjigama“ je nacionalna inicijativa okrenuta roditeljima i odraslima u dečjem okruženju.

Jezik deteta od oko 3 godine

Nešto o jeziku vašeg deteta od 3 godine

- Mnoga deca sada razumiju više stotina reči. Ona sastavljaju reči u rečenice i počinju da vode kratke razgovore.
- Dete postavlja mnoštvo pitanja i počinje da razume kako se koriste reči i da s njima može da se igra.
- Vaše dete počinje da priča o onome šta mu se je desilo i voli da sluša kada mu pričate.

Otkrijte slova i reči

Mnogu decu u predškolskom uzrastu zanimaju slova i reči. Čitajte i pokazujte znakove i pakovanja kada vaše dete pokaže interes. Zajedno otkrivajte znakove i simbole oko vas i razgovarajte o njihovom značenju.

Objasnite nove reči

Rado koristite nove reči za ono šta se dešava i šta vidite u svakodnevnom životu. Objasnite reči koje dete ne razume: more je jedna vrsta jezera, samo mnogo veće. Ili: kada idemo na plažu, kupamo se u moru.

Razgovarajte

Razgovarajte o onome šta se je dešavalo tokom dana. Pratite nešto što ste čuli ili videli da dete radi u obdaništu i pozovite dete da ispriča više.

Većina trogodišnjaka ne izgovara reči kao mi odrasli. Kada čujete reč koja zvuči drukčije možete da je kažete pravilno pa će dete vremenom da kaže tačno.

Čitajte zajedno

Stvorite naviku da čitate neko vreme svakog dana. Mnoga deca imaju omiljenu knjigu koju žele da se čita stalno iznova. Slikovnice sada mogu da sadrže malo komplikovanije priče, ali i dalje se čita i razgovara.

Ponudite razgovor o tome o čemu se knjiga radi i podržavajte dete da postavlja pitanja tokom čitanja. Kada dete pita, stanite, saslušajte i zajedno razmišljajte.

Setite se da je igra detetov način da uči. Zato se igrajte, čitajte, pevajte i pričajte zajedno. Rime, brojalice i pesme su i dalje zabavne. Čitanje knjiga je najbolji način da se nauče nove reči!

Govorite na svom maternjem jeziku

Razgovarajte, pevajte i čitajte na svom maternjem jeziku. Većina dece na svetu žive u višejezičnoj okolini i odrastanje sa više od jednog jezika je samo prednost.

Saznajte više

- Pročitajte više o projektu „Početi s knjigama“ (Bokstart) ovde: www.bokstart.se
- Ako ste zabrinuti za jezički razvoj vašeg deteta, obratite se dečjem dispanzeru. Možete takođe da razgovarate o jezičkom razvoju vašeg deteta s osobljem u obdaništu.

Vlada je dala zadatak Savetu za kulturu da promovira čitanje i stimuliše jezički razvoj dece. Projekat „Početi s knjigama“ je nacionalna inicijativa okrenuta roditeljima i odraslima u dečjem okruženju.